

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย*

THE EFFECTS OF CREATIVE ARTS ACTIVITIES USING THE ROUND ROBIN TECHNIQUE ON LANGUAGE ABILITIES IN YOUNG CHILDREN

สาวิตรี ดาวแจ้ง*, ณัฏฐ์รดา ไชยอักรพงศ์

Sawitree Daochang*, Natrada Chaiakaraphong

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สมุทรปราการ ประเทศไทย

Faculty Education and Liberal Arts, Sarasas Suvarnabhumi Institute of Technology, Samut Prakan, Thailand

*Corresponding author E-mail: Sawasdeepim55@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin ที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย และ 2) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อกิจกรรมดังกล่าว โดยใช้การวิจัยแบบแผนการวิจัยขั้นต้น แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวประเมินก่อนและหลัง (One - group pretest - posttest design) กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนอนุบาลเซนต์แคเธอรีน จำนวน 14 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของแผนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D = 0.47) 2) แบบสังเกตความสามารถทางภาษา มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84 และ 3) แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิค Round Robin สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และ 2) เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความรู้สึกเชิงบวกต่อกิจกรรม โดยเฉพาะเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน มีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ตื่นเต้นภูมิใจในผลงานของตนเอง มีโอกาสได้เลือก ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถระบุกิจกรรมที่ตนชื่นชอบได้ และในอนาคตต้องการให้มีกิจกรรมลักษณะเช่นนี้

คำสำคัญ: ศิลปะสร้างสรรค์, Round Robin, ความสามารถทางภาษา, ปฐมวัย

Abstract

This research aimed to study: 1) the effects of creative arts activities using the Round Robin technique on promoting language abilities in young children, and 2) young children's satisfaction with such activities. This study employed a pre - experimental research design using a one - group pretest - posttest design. The sample consisted of 14 young children aged 3 - 4 years in Kindergarten 1/2, first semester of the 2025 academic year, at St. Catherine Kindergarten, selected through cluster random sampling. The research instruments included: 1) creative art lesson plans,

which received appropriateness evaluation at the highest level ($\bar{x} = 4.57$, S.D = 0.47); 2) a language ability observation form with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and overall reliability of 0.84; and 3) a satisfaction interview form with content validity ranging from 0.67 to 1.00. Data were analyzed using mean, standard deviation, dependent t - test, and content analysis. The research findings revealed that: 1) the mean language ability scores of young children after participating in creative art activities using the Round Robin technique were significantly higher than before participation at the .05 statistical significance level, with overall language ability at an excellent level; and 2) the majority of children expressed positive feelings toward the activities, particularly when working peers. They felt happy, joyful, delighted, excited, and proud of their work. They had opportunities to make choices and engage in hands - on activities independently, could identify their favorite activities, and expressed a desire for similar activities in the future.

Keywords: Creative Arts, Round Robin, Language Ability, Early Childhood

บทนำ

การวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ มีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนสังคมโลก ซึ่งการพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพและเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องได้รับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา สร้างความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับความเป็นคนดี คนเก่ง สามารถใช้ภาษาได้ดี รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ในส่วนที่ 2 ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2565) และสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2567 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ พัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย ความมีโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ และในจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีคุณภาพตามศักยภาพตามวัยต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

จากรายงานสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ปีงบประมาณ 2567 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูงสุด คือ ด้านการใช้ภาษา (Expressive Language: EL) ถึงร้อยละ 75.3 และรองลงมา คือ ด้านการเข้าใจภาษา (Receptive Language: RL) ร้อยละ 61.3 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลย้อนหลัง (พ.ศ. 2562 - 2566) พบว่าเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านภาษามีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (สถาบันพัฒนานามัยเด็กแห่งชาติ, 2567) จากผลการรายงานจะเห็นได้ว่า พัฒนาการด้านภาษา เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนา เพราะทักษะนี้จำเป็นกับการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก และโดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้อื่น และเป็นพื้นฐานสำคัญของพัฒนาการด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ด้าน แต่ในทางกลับกัน จากผลรายงานสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ที่พบว่าพัฒนาการด้านภาษาเป็นพัฒนาการที่สงสัยล่าช้าสูงสุด ปัจจัยหลายประการที่ส่งผล ได้แก่ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว

เด็ก ที่ไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาอย่างเพียงพอ การอยู่หน้าจอนานเกินไป การสอนภาษาที่มุ่งเน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ เน้นการท่องจำ ซึ่งการใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เป็นจุดหมายหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2568 ที่กำหนดไว้ว่าเด็กอายุ 3 - 6 ปี มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568) ซึ่งการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางภาษาอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการส่งเสริมที่เหมาะสมกับวัยเด็ก และเมื่อเด็กมีพื้นฐานทางภาษาที่ดี ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดีไปด้วย (ธิดา พิทักษ์สินสุข (บรรณาธิการ), 2560) การพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในระดับต่อไป โดยเฉพาะทักษะการพูด การฟัง และการสื่อสาร ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทางสังคม อารมณ์ และสติปัญญาของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ช่วยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการ อีกทั้งยังสามารถบูรณาการกับการเรียนรู้ด้านภาษาผ่านการพูดคุย การอธิบายและการเล่าเรื่อง (วรรณดี สุทธิณารกุล, 2559); (Eisner, W. E., 2002) ตัวอย่างกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษา ได้แก่ การใช้นิทานประกอบภาพ (ศุภมาส จีรกอบสกุล, 2559); (รอฮันนี จะเลาะ, 2561) คำคล้องจองประกอบภาพ (วรรณภา เรียงกลาง, 2566)

เทคนิค Round Robin เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งผู้เรียนจะได้ผลัดกันแสดงความคิดเห็นหรือดำเนินกิจกรรมในลักษณะหมุนเวียน ส่งผลให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกอย่างเท่าเทียม (Kagan, S. & Kagan, M., 2009); (Slavin, R. E., 1995) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ส่งเสริมสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ผู้เรียนได้มีโอกาสเป็นผู้พูด และผู้ฟัง เป็นเทคนิคการสอนหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผลัดกันพูด ตอบ เล่า อธิบาย การแสดงความคิดเห็น การวาด การเขียน การสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสื่อสารและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม อีกทั้งส่งเสริมการคิด การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานการณ์จริง ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการสร้างสรรค์และการสื่อสาร ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิค Round Robin สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการร่วมมือกันในชั้นเรียนศิลปะได้ โดยเน้นการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน ได้แก่ การวาดภาพหมุนเวียน การอธิบายเรื่องสั้นจากภาพวาดร่วมกัน ผู้เรียนจะได้ผลัดกันเพิ่มองค์ประกอบลงในผลงานชิ้นเดียวกัน ทำให้ผลงานนั้นผสมผสานความคิดของแต่ละคน จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยสนใจและมุ่งศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิค Round Robin เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย อีกทั้งเป็นแนวทางให้ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อเด็กเป็นสำคัญต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin ที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบแผนการวิจัยขั้นต้น (Pre - experimental research design) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวประเมินก่อนและหลังจัดกิจกรรม (One - group pretest - posttest design) ดำเนินการกระบวนการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเซนต์แคเธอรีน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 114 คน จาก 6 ห้องเรียน ซึ่งมีความพร้อมและพื้นฐานทางภาษาที่ใกล้เคียงกัน (โรงเรียนอนุบาลเซนต์แคเธอรีน, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 จำนวน 14 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก 1 ห้องเรียน

ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณด้วยโปรแกรม G*Power (Faul, F. et al., 2009) ที่กำหนดขนาดอิทธิพล (effect size) 0.80 ระดับนัยสำคัญ .05 และอำนาจการทดสอบ (power) .80 พบว่าขนาด ตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสม คือ 10 คน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน เนื่องจากทุกห้องเรียนมีการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรเดียวกัน และครูผู้สอนที่มีแนวทางใกล้เคียงกัน จึงมีพื้นฐานและความพร้อมทางภาษาที่ไม่แตกต่างกัน การเลือกใช้เพียง 1 กลุ่ม (cluster) ในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นความสอดคล้องของบริบทและความเป็นไปได้ในการดำเนินการวิจัย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยตระหนักถึงข้อจำกัดที่อาจเกิดจากอคติของคลัสเตอร์เดียว (single - cluster bias) และไม่ได้ปรับค่าตาม design effect หรือ intra - class correlation (ICC) ตามข้อเสนอของ Kish, L. และ Donner, A. & Klar, N. (Kish, L., 1965); (Donner, A. & Klar, N., 2000) จึงได้กล่าวถึงข้อจำกัดนี้

ตัวแปรต้น การจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิค Round Robin ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตั้งคำถามหรือหัวข้อ 2) ขั้นนำเสนอความคิด และ 3) ขั้นสนทนาและมีส่วนร่วม

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถทางภาษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการฟังและเข้าใจ (Listening and comprehension abilities) 2) ด้านความสามารถในการพูดและการสื่อสาร (Expressive language abilities) 3) ด้านการเข้าใจคำศัพท์ (Vocabulary knowledge) 4) ด้านการใช้ภาษาในบริบทสังคม (Pragmatic Skills) และ 5) ด้านการรู้หนังสือเบื้องต้น (Emergent Literacy) รวม 18 ตัวบ่งชี้พฤติกรรม

2. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์ศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin จำนวน 12 แผน จัดกิจกรรมครั้งละ 30 นาที รวม 4 สัปดาห์ แผนได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.47)

2. แบบสังเกตความสามารถทางภาษา สร้างจากการสังเคราะห์เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีองค์ประกอบ 5 ด้าน 18 ตัวบ่งชี้ ใช้การประเมินแบบรูบริค 4 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ (ประภาพรพรณ เสงศ์วงศ์, 2551)

3. แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ (ประภาพรพรณ เสงศ์วงศ์, 2551) และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกันทั้ง 3 ท่าน ว่าบางข้อคำถามมีความซ้ำซ้อนกัน สามารถรวมเป็นคำถามเดียวกันได้ ข้อคำถามในการสัมภาษณ์จึงลดเหลือ 5 ข้อคำถาม จาก 7 ข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินความสามารถทางภาษา ก่อนจัดกิจกรรม (Pre - test)

2. จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin จำนวน 12 ครั้ง (3 ครั้ง/สัปดาห์) รวม 4

สัปดาห์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยรายบุคคล หลังสิ้นสุดกิจกรรม
4. ประเมินความสามารถทางภาษาหลังการทดลอง (Post - test) เพื่อเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงการวิเคราะห์ข้อมูล
1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (Dependent t - test) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากคำให้สัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ประเด็นและสรุปเชิงบรรยาย (Descriptive Summary) เพื่อสะท้อนความรู้สึกและความพึงพอใจของเด็กต่อกิจกรรม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin ที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin (n = 14)

การประเมิน	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	72	35.36	4.18	21.980*	0.000
หลังเรียน	72	62.07	6.03		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin ของเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 35.36$, S.D. = 4.18) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 62.07$, S.D. = 6.03) ค่าสถิติทดสอบ $t = 21.980$ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin มีผลต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความรู้สึกเชิงบวกต่อกิจกรรม โดยเฉพาะเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน มีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ตื่นเต้น ภูมิใจในผลงานของตนเอง มีโอกาสได้เลือก ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถระบุกิจกรรมที่ตนชื่นชอบได้ และในอนาคตต้องการให้มีกิจกรรมลักษณะเช่นนี้อีก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาหลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถทางภาษาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะโดยใช้เทคนิค Round Robin มีผลต่อการส่งเสริมความสามารถทางภาษาอย่างชัดเจนในเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลายและเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก จะช่วยกระตุ้นภาษา (Piaget, J., 1952) กิจกรรมศิลปะไม่เพียงแต่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ แต่ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและความรู้สึกผ่านการสื่อสาร ทั้งในรูปแบบของตั้งคำถาม การอธิบาย การเล่าเรื่อง ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา

ความสามารถในการฟัง การพูด และการใช้ภาษา (Edwards, L., 2014) และยังช่วยฝึกฝนให้สามารถตั้งคำถาม และตอบคำถามพื้นฐานได้ สร้างประโยคง่าย ๆ ได้ เล่าเรื่องจากประสบการณ์ของตนเองได้โดยใช้คำถาม ทำไม ใคร ยังไง (Owens, R. E., 2016) จากเทคนิค Round Robin ที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำกิจกรรมศิลปะ ยิ่งส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่แตกต่าง ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีโอกาสใช้ภาษาในหลายบริบท ทั้งในการอธิบายขั้นตอน การแสดงความรู้สึก การแสดงความคิดเห็น หรือโต้ตอบกับเพื่อน ส่งผลให้เด็กได้ฝึกทักษะการฟัง พูด และเข้าใจภาษามากขึ้น โดยฟังและเข้าใจคำสั่ง 2 - 3 ขั้นตอน ได้ตอบและใช้คำถามพื้นฐานได้เหมาะสมกับวัย ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน สามารถใช้ประโยคยาว ๆ ได้มากขึ้น ประมาณ 3 - 6 คำ ในการถามคำถาม การเล่าเรื่องทั้งจากประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ การนำเสนอผลงาน การสนทนากับเพื่อนในกลุ่ม เป็นต้น เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้เด็กได้หมุนเวียนเรียนรู้ ใช้ภาษาในบริบทที่หลากหลาย ซึ่งการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กเกิดขึ้นผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Vygotsky, L. S., 1978) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสได้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการผ่านการใช้สื่อและวัสดุต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์ หรือการเล่นกับสี ศิลปะในรูปแบบนี้มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ ให้เด็กได้แสดงตัวตนอย่างอิสระตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และพัฒนาการของแต่ละคน ได้มีการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาอย่างมาก เนื่องจากจะช่วยให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมความเข้าใจด้านคำศัพท์เชิงนามธรรม โดยบอกความต้องการ ความรู้สึกได้ ซึ่งคำที่เด็กเลือกใช้ ได้แก่ ดีใจ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สนุก เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความสามารถในการรู้หนังสือเบื้องต้นอีกด้วย ได้แก่ พยัญชนะไทย ตัวอักษรภาษาอังกฤษ ชื่อของตนเอง ชื่อของเพื่อน สามารถบรรยายรายละเอียดของภาพได้ตามวัย อีกทั้งขั้นตอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิค Round Robin นี้ เน้นให้เด็กมีส่วนร่วม เด็กได้เรียนรู้การรอคอย การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การฟังอย่างตั้งใจ ฟังอย่างเข้าใจ รู้สึกปลอดภัยทางอารมณ์ การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมสนทนาแบบ Round Robin หรือวนรอบ ส่งเสริมการฟังอย่างลึกซึ้งและการคิดต่อยอด เมื่อเด็กฟังความคิดของเพื่อนในรอบก่อนหน้า ฝึกทักษะการฟังแบบตั้งใจ (active listening) ซึ่งช่วยเพิ่มสมาธิ ความเข้าใจ และการจดจำเนื้อหา (Slavin, R. E., 2014); (Kagan, S. & Kagan, M., 2009); (Hattie, J. A. C., 2009) นอกจากนี้ขั้นตอนการสอนโดยเฉพาะในขั้นนำเสนอความคิด (ขั้นตอนที่ 2) ส่งเสริมทั้งความสามารถในการฟังและเข้าใจ รวมถึงความสามารถในการพูดและการสื่อสารไปพร้อมกัน เด็กต้องฝึกฟังความคิดของเพื่อนอย่างตั้งใจ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการทำความเข้าใจ ภาษาและในระหว่างขั้นสนทนาและมีส่วนร่วม (ขั้นตอนที่ 3) ได้ฝึกใช้คำศัพท์และประโยคที่ซับซ้อนขึ้นเพื่ออธิบาย และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผลงานของตนเองอย่างมีเหตุผลในบริบทสังคม จากการสร้างสรรค์และอภิปรายผลงาน การฝึกฝนการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมีโครงสร้างเช่นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kagan, S. ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีโครงสร้างชัดเจนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสื่อสาร เชื่อมโยงผลงานศิลปะเข้ากับประสบการณ์เดิมและการเล่าเรื่อง ฝึกทักษะการเล่าเรื่องซึ่งเป็นรากฐานของการอ่านและเขียนอย่างเป็นทางการ การกระทำที่เด็กพูดเกี่ยวกับภาพและพูดเชื่อมโยงภาพกับประสบการณ์ตนเอง เป็นการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์กับทักษะการรู้หนังสือได้อย่างเป็นรูปธรรม (Kagan, S., 1994) และสอดคล้องกับ Whitehurst, G. J., & Lonigan, C. J. ที่กล่าวว่า หากเด็กได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะการฟังที่ดีตั้งแต่เยาว์วัย จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว กิจกรรมศิลปะที่มีลักษณะ “หลากหลาย” และ “หมุนเวียน” ยังช่วยกระตุ้นความสนใจใหม่ ๆ ทำให้เด็กไม่เบื่อ ส่งผลต่อความสม่ำเสมอในการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ผลคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Whitehurst, G. J. & Lonigan, C. J., 1998)

นอกจากนี้ ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin จากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กแสดงออกถึงความรู้สึกสนุกสนาน มีความสุข และรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ชื่นชอบกิจกรรมที่ช่วยให้พวกเขาได้คิดสร้างสรรค์และทำเอง เช่น การใช้สีในการระบายหรือการปั้นแป้ง เด็กหลายคนรู้สึกตื่นเต้น ที่ได้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกันทุกครั้ง และลงมือทำด้วยตนเอง เช่น การระบายสี การปั้นแป้ง การพิมพ์ภาพจากวัตถุธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้แบบ “Constructivism” ซึ่งเน้นการสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของผู้เรียน (Piaget, J., 1962) เมื่อลงมือทำกิจกรรมด้วยความรู้สึกสนุกและภูมิใจ เด็กจะพัฒนาภาษาโดยไม่รู้ตัว การสังเกต การตั้งคำถาม การเล่าเรื่อง และการใช้คำอธิบาย จากการสัมภาษณ์เด็กปฐมวัยพบว่า เด็กหลายคนสามารถอธิบายความรู้สึกของตนเองได้อย่างชัดเจนผ่านภาษาที่แสดงถึงความสุข ความสนุก และความภาคภูมิใจ เช่น “สนุกค่ะ ได้เลือกสีเอง” หรือ “หนูอยากให้มีบ๊วย ๆ ได้เล่นสี ฉีดสนุกมากค่ะ” ทั้งหมดล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสามารถทางภาษา (Owens, R. E., 2016) กิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและเน้นการลงมือปฏิบัติ เช่นในเทคนิค Round Robin ยังช่วยให้เด็กเกิดภาวะที่จดจ่อกับกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างเต็มที่จนกระทั่งลืมเวลาและคนรอบข้าง ซึ่งเป็นผลมาจากความสมดุลระหว่างความท้าทายของกิจกรรมกับความสามารถที่ตนเองมี (Flow) (Csikszentmihalyi, M., 1990) ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลมีความสุขและมีสมาธิกับกิจกรรม ส่งผลให้เกิดการใช้ภาษาอย่างลื่นไหลและต่อเนื่องในการสื่อสารกับเพื่อนและครู เด็กส่วนใหญ่ชอบทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัส ทำให้เกิดการหัวเราะและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อน เด็กยังรู้สึกภูมิใจและมั่นใจ เมื่อได้รับคำชมจากเพื่อนและครู หมุนเวียนกันพูด แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก หมุนเวียนกันสร้างสรรค์ผลงาน โดยเด็กได้กล่าวว่า “ชอบพิมพ์ภาพกับเพื่อน” “ชอบร้อยเชือกดาวมากที่สุดเลยครั้บ” สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำกิจกรรม เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาภาษาในบริบทสังคม (Pragmatics) Pence, K. L., & Justice, L. M., 2011 เนื่องจากการสื่อสารระหว่างเพื่อนเป็นการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ใช้คำพูดเพื่อประสานความร่วมมือกับผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ Vigotsky, L. S. (Vigotsky, L. S., 1978) เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) อย่างต่อเนื่องในหลากหลายรูปแบบ ส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการทางภาษาในด้านการใช้ภาษาในบริบทสังคม (Pragmatics) และด้านการพูดและการสื่อสาร (Expressive Language) (Pence, K. L. & Justice, L. M., 2011) ครูหรือเพื่อนสามารถทำหน้าที่เป็น “พี่เลี้ยงทางภาษา” ช่วยพัฒนาให้เด็กสามารถใช้ภาษาได้ซับซ้อน เด็ก ๆ ชอบในกิจกรรมศิลปะและต้องการให้จัดกิจกรรมทุก เพราะสนุกและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ แสดงออกถึงความเป็นตัวเอง แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) และการแสดงออกทางตัวตน (self-expression) เมื่อได้รับโอกาสในการเลือกและการแสดงออก ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จของกิจกรรมการเรียนรู้ (วรรณิ เทพสิงห์, 2562) นอกจากนี้สามารถเล่าเรื่องกิจกรรมให้ครอบครัวฟัง โดยเน้นเรื่องที่รู้สึก ภูมิใจ และสนุก มีคำถามเกี่ยวกับรายละเอียด เช่น สีที่ใช้หรือขั้นตอนการทำงาน และบางครั้งมีการให้คำชม ที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับเด็ก โดยการที่เด็กกล่าวว่า “เล่าให้แม่ฟังว่าวันนี้ได้ปะภาพผลไม้ที่ชอบทานด้วยค่ะ” “แม่บอกว่าผมเก่ง” การที่เด็กได้พูดถึงกิจกรรมกับคนในครอบครัวอย่างกระตือรือร้น เช่น เล่าให้แม่ฟังว่าทำอะไรที่โรงเรียน หรือ ได้คำชมจากคนในครอบครัว บ่งชี้ถึงการขยายขอบเขตของภาษาจากห้องเรียนสู่ชีวิตจริง ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนรู้ภาษาปฐมวัย (Snow, C. E., 2011) การที่เด็กต้องเล่าเหตุการณ์ หรือผลงานของตนเองให้คนอื่นฟัง คือการฝึกทักษะภาษาในเชิงการจัดลำดับเหตุการณ์ (sequencing) และการเล่าเรื่อง (narrative skill) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เด็กจะได้ฝึกใช้คำศัพท์ใหม่ สร้างประโยค และเลือกใช้ภาษาให้เหมาะกับผู้ฟัง (Owens, R. E., 2016); (Pence, K. L. & Justice, L. M., 2011)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin ส่งผลต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ทั้งด้านการฟังและเข้าใจ การพูดและการสื่อสาร การเข้าใจคำศัพท์ การใช้ภาษาในบริบทสังคม และการรู้หนังสือเบื้องต้น โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก อีกทั้งยังมีความพึงพอใจสูงต่อกิจกรรม เพราะได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และจินตนาการอย่างอิสระ กิจกรรมที่หมุนเวียนหลากหลาย และสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจภายใน เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และเชื่อมโยงความสามารถทางภาษากับประสบการณ์จริง ข้อเสนอแนะคือ ในเชิงปฏิบัติสำหรับครูที่จะนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค Round Robin ไปใช้ ควรจัดรอบการพูดและแลกเปลี่ยน โดยกำหนดให้เหมาะสมกับวัย เพื่อรักษาความสนใจและส่งเสริมการฟังอย่างตั้งใจ วางโครงสร้างกิจกรรม โดยเริ่มจากคำถามง่าย ๆ กระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องจากประสบการณ์ตนเอง และจูงใจต่อยอดสู่การอธิบายหรืออภิปราย ควรใช้สื่อศิลปะที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศเชิงบวก และต่อยอดกิจกรรมสู่ครอบครัว นอกจากนี้ควรนำไปปรับใช้ในรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ ในระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงขยายผลสู่การพัฒนาความสามารถทางการอ่านและการเขียน เพื่อเสริมสร้างรากฐานทางภาษาที่มั่นคงสำหรับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และจัดทำคู่มือสำหรับครูปฐมวัย เพื่อนำไปใช้ในห้องเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. เรียกใช้เมื่อ 5 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>
- _____. (2568). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2568 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2568 จาก https://academic.obec.go.th/web/images/document/1760950909_d_1.pdf
- ธิดา พิทักษ์สินสุข (บรรณาธิการ). (2560). การส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัทพลัสเพรส จำกัด.
- ประภาพรพรณ เลี้ยงวงศ์. (2551). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: อี.เค.บุ๊คส์.
- รอฮันนี เจะเลาะ. (2561). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 13(1), 41-46.
- โรงเรียนอนุบาลเซนต์แคเธอรีน. (2567). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2567. ปทุมธานี: โรงเรียนอนุบาลเซนต์แคเธอรีน.
- วรรณดี สุทธิรักษกุล. (2559). แนวทางการจัดประสบการณ์ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณภา เรียงกลาง. (2566). การพัฒนาทักษะการพูดของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมเสริมประสบการณ์คำคล้องจองประกอบภาพ โรงเรียนบ้านพระพุทธ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครราชสีมา. วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 5(2), 14-22.
- วรรณิ เทพสิงห์. (2562). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภมาส จีรอกอบสกุล. (2559). ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ. (2567). รายงานสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย ปีงบประมาณ 2567. เรียกใช้เมื่อ 2 ตุลาคม 2567 จาก https://nich.anamai.moph.go.th/kpr67/download?id=121329&mid=38799&mkey=m_document&lang=th&did=35617
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2565). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐). เรียกใช้เมื่อ 5 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.senate.go.th/assets/porttals/181/fileups/180/files/12-การพัฒนาการเรียนรู้.pdf>
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The psychology of optimal experience*. New York: Harper & Row.
- Donner, A. & Klar, N. (2000). *Design and analysis of cluster randomization trials in health research*. London: Arnold.
- Edwards, L. (2014). *The creative arts: A process approach for teachers and children*. (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Higher Ed.
- Eisner, W. E. (2002). *The arts and the creation of mind*. New Haven: Yale University Press.
- Faul, F. et al. (2009). Statistical power analyses using GPower 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149-1160.
- Hattie, J. A. C. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Retrieved October 6, 2024, from https://inspirasifoundation.org/wp-content/uploads/2020/05/John-Hattie-Visible-Learning_-A-synthesis-of-over-800-meta-analyses-relating-to-achievement-2008.pdf
- Kagan, S. & Kagan, M. (2009). *Kagan cooperative learning*. San Clemente, CA: Kagan Publishing.
- Kagan, S. (1994). *Cooperative learning*. Retrieved October 6, 2024, from <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2177222>
- Kish, L. (1965). *Survey sampling*. United States of America: John Wiley & Sons, Inc.
- Owens, R. E. (2016). *Language development: An introduction*. (9th ed.). Boston: Pearson.
- Pence, K. L. & Justice, L. M. (2011). *Language development from theory to practice*. (2nd ed.). Boston: Pearson.
- Piaget, J. (1952). *The origins of intelligence in children*. New York: International Universities Press.
- _____. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood*. New York: W. W. Norton & Company.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. (2nd ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- _____. (2014). *Educational psychology: Theory and practice*. London: Pearson.
- Snow, C. E. (2011). Academic language and the challenge of reading for learning about science. *Science*, 333(6049), 450-452.

- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Whitehurst, G. J. & Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy. *Child Development*, 69(3), 848-872.